OMAKIELINEN KOULUSANASTO / فەرهەنگۆکی قوتابخانە بە زمانی دایکی

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA/ چالاکییەکانی بەیانی و ئێوارانە
چالاکییەکانی بەیانانە و ئێوارانە پێش و دوای دەرسەکان ڕێکدەخسترێن وچالاکییەکن کە بە پارەن. بەشداری بکەن.

ALKUOPETUS/ فێرکردنی سەرەتایی
مەبەست لە فێرکردنی سەرەتایی، پۆلەکانی یەکەم و دووهەمن.

ERITYISOPETUS/ فێرکاریی تایبەت
فێرکاریی تایبەت بۆ قوتابییەکە، کە گیروگرفتی لە فێربوون و یان لە خوێندندا هەیە.

ESIOPETUS/ فێرکاریی ئامادەیی
منداڵ پێش لەدەستپێکی قوتابخانەی سەرەتایی لە خوێندنی ئامادەییدا بەشداری دەکا. خوێندن لە فێرکاریی ئامادەیی بەخۆڕاییە.

HUOLTAJA/ سەرپەرشت
سەرپەرشت بە کەسێک دەوترێ، کە بەرپرسایەتیی پەروەردەی منداڵ و یان گەنجی لەسەر منداڵەکەیە.

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT/یاساکانی نەزم
باسی ئەوە دەکەن، کە لە قوتابخانە چۆن دەبێ هەڵس وکەوت بکردرێ، هەتا مەکتابخانە بەخۆشی لێی ڕابوێرێ.

KIELIOHJELMA/ بەرنامەی زمانی
بەرنامەی زمانی باسی هەڵبژاردەکانی ئەو زمانانە دەکا، کە لە قوتابخانە و یان لەشار دەکرێ بیانخوێنی.

KIVA KOULU –OHJELMA/ پرۆژەی KIVA KOULU
بەرنامەی KiVa Koulu، بەرنامەیەکە بۆ کەمکردنەوە و پێشگری کردن لە ئەزیەت و ئازاردان لە قوتابخانە.

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ/ هاوکاریی نێوان ماڵ و قوتابخانە
مەبەست لە هاوکاریی نێوان ماڵ و قوتابخانە چالاکیی هاوبەشی نێوان کارگێرانی قوتابخانە و قوتابییە بۆکەڵک وەرگرتنی هەرچی زیاتری قوتابی. هاوکارییەکی باش هەموو کاتێک یارمەتیی قوتابی دەدات. لەناو قوتابخانەدا هەروەها کۆمەڵەی سەرپەرشتان بەنۆبەی خۆی هاوکاریی نێوان ماڵ و قوتابخانە بەرەوپێش دەبا.

KOULUKIUSAAMINEN/ ئازاردان لە قوتابخانە
مەبەست لە ئازاردان لە قوتابخانە ئازاردان و خەکردرێ و دەبێ هەمووکات بەدژی ڕابوەسترێ.

KOULUKULJETUS/گواستنەوە و هێنان و بردن بۆ قوتابخانە
ئەگەر ڕێگەی قوتابخانەی منداڵێک، کە لە خوێندنی ئامادەیی یان خوێندنی سەرەتاییدایە و یان فێرکاریی زیادی وەردەگرێ، لە پێنج کیلۆمیتر زیاتر بێ، ئەو مافی هاتوچووی خۆڕاییی بۆ قوتابخانە هەیە. قوتابی هەروەها مافی هاتوچۆی قوتابخانە بە لەبەرچاوگرتنی تەمەنی ئەو، یا بارودۆخەکانی تر زۆر دژوار بێ یان تووشی ماندوویی و یان مەترسیی بکا.

KOULUKURAATTORI/ کەسی پێوەندی نێوان ئیدارەی خزمەتگوزارییەکانی کۆمەڵایەتی و قوتابخانە، چاودێر گیروگرفتی هەیە.

KOULUN KERHOTOIMINTA/ چالاکیی باشگاکانی قوتابخانە
مەبەست لە چالاکیی گەلێک دەخسترێن، بەشداریکردن لەواندا بەئارەزووی قوتابییە.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJA/یارمەتیدەری خوێندن

یارمەتیدەری خوێندن کەسێکە، کە لە قوتابخانەدا ئیش دەکا و یارمەتیی قوتابییان و مامۆستاکان دەدا.

KOULUPSYKOLOGI/دەروونناسی قوتابخانە
گەنجانە.

KOULURUOKAILU/ خواردن لە قوتابخانە
قوتابی دەبێ لە هەموو ڕۆژێکی کاری و خوێندنی قوتابخانەدا خ هەروەها منداڵەکان فێری ئەو بابەتانە دەکردرێن، کە لە پێوەندی دەگەڵ تەندروستی و هەڵسوکەوت دان.

KOULUTERVEYDENHUOLTO/چاوەدێریی تەندروستی لە قوتابخانە
مەبەست لەچاوەدێریی تەندروستی لە قوتابخانە، پەیجووریکردن، هەڵس تابخانە و گەشەی سلامەت و تەندروستیی قوتابییانە.
هەروەها چاوەدێریی بێهداشتی دەم و ددان واتە چاوەدێریی ددانەکان دەخۆدا
دەگرێتەوە. قوتابخانە دەتوانێ چاوەدێری تەندروستی و یان دوکتووری خۆی هەبێ و یان کاتەکانی چاوپێکەوتن دەگەڵ قوتابییان دەتوانرێ لە ناوەندی تەندروستی ڕێک بخسترێ.

KURINPITO/ تەمبێکردن
سزا بدرێ. لەسەر ئەو سزایانە لە یاسای خوێندنی سەرەتاییدا زانیاری هەیە.

KURSSIMUOTOISUUS/کۆرس بوونی دەرسەکان
مەبەست لە کۆرسبوونی دەرسەکان ئەوەیە، کە بابەتی دەرسیی خوێندن دابەشکراوەتەوە سەر چ خوێندن دەساڵدا کراوەتە ٤ تا ٦ کۆرسی خوێندن.

LASTENSUOJELUN ILMOITUSVELVOLLISUUS/بەرپرسایەتی لەسەر دانی ئاگاداریی منداڵپارێزی
ئەو کەسانەی لە ژێر دەستی ڕێکخەری فێرکارین، ئەرکی چاوەدێری و پاراستنی منداڵانیان لەسەرە. ئەوان دەبێ دەستبەجێ بەلەبەرچاوگرتنی یاسای ڕازپارێزی بە ئۆرگانەکانی بەرپرسی چاوەدێرییەکانی کۆمەڵایەتی ڕابگەیەنن، ئەگەر زانیاری لەسەرباروودۆخێک وەدەست بهێنن، کە چاوەدێری و ئاگاداری لە منداڵەکە دەخاتە ژێر مەترسی و یان هەڵس وکەوتی منداڵەکە خۆی پێداویستیی بە ڕوونکردنەوەی ئەرکی منداڵپارێزی هەبێ.

LEIRIKOULU/ ئوردووی قوتابخانە
سەرپەرشتان دەتوانن دە گەڵاڵەکردنی ئوردووی قوتابخانەدا بەشداری بکەن. بەرپرسایەتیی ڕێکخستنی ئوردوو لەسەرشانی قوتابخانەیە.

LISÄOPETUS/ خوێندنی زیادە
بەشداریکردن لەودا بۆ قوتابی ئازاد و دڵخوازە.

LUKUVUOSI/ ساڵی خوێندن
ساڵی خوێندن لە ڕۆژی ١ی مانگی ٨ دەست پێدەکا و لە ڕۆژی ٣١ی مانگی ٧ تەواو دەبێ. م ە ساڵی خوێندنی قوتابخانە چ کاتێک دەست پێدەکا و پشووەکانی قوتابخانەکان کەی دەبن.ساڵی خوێندن بە دووبەش دابەش دەکردرێ:
بەشی خوێندنی پاییزی و بەشی خوێندنی بەهاری. ساڵی خوێندن ١٩٠ ڕۆژی کارییە.

LUOKANOHJAAJA/چاوەدێری پۆل لە پۆلەکانی ٧ تا ٩، یەکێک لە مامۆستاکان، کە دەرسبێژی دەرسێکی تایبەتە، وەکوو چاوەدێری قوتابییان چالاکی دەکا و ئاگاداری بابەتە پێوەندیدارەکانی پۆلەکە دەگەڵ هەڵس منداڵەکان و هەروەها پێوەندیگرتن دەگەڵ دایکان و باوکانی قوتابییان.

LUOKKARETKI/ سەیران و گەشت و گوزاری پۆل
لەسەری بەرپرس نییە. (دەگەڵ سەیرانی خوێندن لێکی دەنەوە و هەڵیسەنگێنن)

LÄHIKOULU/ قوتابخانەی نزیک

شارەداری ئاگاداری لەسەر قوتابخانەی نزیکی منداڵەکە ڕادەگەیەنێ.
.

MAI-OPETTAJA/ مامۆستای زمانی دایکی
مەبەست لە مامۆستای زمانی دایکیی قوتابییە لە قوتابخانەکانی سەرەتاییی شاری تورکو.

OMO-OPETTAJA/ مامۆستای فێرکاری بە زمانی دایکی
سەرەتاییی شاری تورکو چالاکی دەکا.

OPETUKSEN ERIYTTÄMINEN/ جیاکردنەوەی فێرکاری
جیاکردنەوەی فێرکاری ئەوەیە کە هەموو قوتابییەک دەرفەتی خوێندن و فێربوونی هەبێ.

OPETUKSEN PAINOTTAMINEN/ گرینگی دان بە دەرس وبابەتێکی تایبەت
سروشتی و یان پەیوەندییەکان و میدیا.

OPETUKSEN YKSILÖLLISTÄMINEN/ تاکەکەسیکردنەوەی فێرکاری
ئەگەر قوتابی لە فێربووندا گیروگرفتی هەبێ، دەکرێ بابەتە دەر قوتابی ئیمکانی هەبێ.

OPETUSSUUNNITELMA/ گەڵاڵەی فێرکاری
گەڵاڵەی فێرکاری بەڵگەیەکە، کە دەڵێ چ شتێک، چ کاتێک و بە چ شێوەیەک دەبێ لە قوتابخانە بوترێتەوە. دەبێ گەڵاڵەی فێرکاری پێڕەویی لێ بکردرێ. سەرپەرشتان دەتوانن لە کاری بەرەوپێشبردن و گەشەپێدانی گەڵاڵەی فێرکاریی قوتابخانەدا بەشداری بکەن.

OPINTO-OHJELMA/ بەرنامەی خوێندن
لە بەرنامەی خوێندندا باس لەو بابەتەدەرسییانە و گرووپەکانی دەرسی دەکردرێن، کە قوتابی دەیانخوێنێ.

OPINTORETKI/ گەشت و سەیرانی خوێندن
گەشت و سەیرانی خوێندن، سەیرانێکە، کە لە گەڵاڵەی کاریی قوتابخانەدا دەستنیشان کراوە و دەبێ لە کاتی قوتابخانەدا ئەنجام بدرێ، کە مەبەست لە ئەو تەواوکردن و بەقووڵی تێگەیشتن و فێربوونی دەرسەکانی قوتابییە. بەرپرسایەتیی گەشت و سەیرانی خوێندن لەسەر قوتابخانەیە و پێویستیی بەوە هەیە، کە مامۆستا دەگەڵ بێت. سەرپەرشتان دەتوانن لە ڕیکخستن و وەدیهێنانی گەشت و سەیرانی خوێندندا بەشداری بکەن.

OPPILAAN ARVIOINTI/ هەڵسەنگاندنی قوتابی
ماوازیان هەیە. ئەو زانیارییانەی لەسەر هەڵسەنگاندن دەدرێنەوە قوتابی، بەو دەڵێن، کە چەند بە باشی توانیویەتی بگاتە ئەو ئامانجانەی کە بۆ گەشە کردن و خوێندنی خۆی داینابوون. بەیارمەتیی ئەو زانیارییانە، هەروەها دایکان و باوکان دەتوانن باشتر یارمەتیی خوێندنی منداڵەکەیان بدەن. ئەو زانیارییانە لە بیروڕای زمانی و بەنووسراوەی مامۆستا و هەروەها لە کارنامەی دراو بە قوتابی پێک دێن. ئەرکی کارنامەی کۆتاییی خوێندنی سەرەتایی ئەوەیە، کە دیاری بکا قوتابی چەندە بە باشی توانیویەتی پاش تەواوکردنی قوتابخانەی سەرەتایی ئامانجەکانی دیاریکراو بۆ بابەتە دەرسییەکانی جیاواز بپێکێ و پێیان بگا.

OPO = OPPILAANOHJAAJA/ ڕێنوێنیکەری قوتابی
ڕێنوێنیکەری قوتابی هەم بەشێوەی تاکەکەسی و هەم بە شێوەی گرووپی ڕێنوێنیی قوتابییانی خوێندنی سەرەتایی دەکات.

OPPILAANOHJAUS/ ڕێنوێنیی قوتابی
لە ڕێنوێنیی قوتابیدا، یارمەتی بە گەشەی ئامادەکارییەکانی خوێندنی قوتابییان و هەروەها هەڵبژاردەکانی پێوەندیدار بە خوێندن قوتابی دەدرێ.

OPPILASHUOLTO/ چاوەدێریی قوتابی

هەروەها خۆشگوزەرانی و ڕیفاهی کۆمەڵایەتیی ئەو چاوەدێریی لێ دەکردرێ و بەرەو پێش دەبردرێ.

OPPILASKUNTA/ یەکێتیی قوتابییان
قوتابییانی قوتابخانە یەکێتیی قوتابییان پێک دێنن، کە دەستەی بەڕێوەبەریی خۆی هەیە. یەکێتیی قوتابییان بەشداری لە گەڵاڵەدارێژیی ئیشەکانی قوتابخانە و وەدیهێنانیان و هەروەها هاوکاری لەواندا دەکا. ئەرکی یەکێتیی قوتابییان ڕێنوێنی کردنی قوتابییان بۆ هاوکاریی ست بە بەرپرسایەتی کردن بۆ جێبەجێکردنی کاروبارەکانی گشتییە.

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI/یارمەتیی فێربوون و خوێندن
قوتابی مافی ئەوەی هەیە، کە دەستبەجێ پاش ئەوەکە هەست کرا یارمەتیی پێویستە، بۆ فێربوون و گەشەکردنی، یارمەتیی پێویستی پێ بکردرێ. ئەو یارمەتییانەی کە قوتابی وەریان دەگرێ، دەبێ گونجاو بن، بۆ درێژخایەن گەڵاڵەکـرابن و هەروەها بەپێی پێویست بەت. دەبێ زانیاری لەسەر ئەو شێوە یارمەتییانە بدرێ بە سەرپەرشتان و قوتابییان و هەروەها ئیمکانی ئەوەیان بۆ دەربڕینی بیروڕایان لەسەر دانی یارمەتییەکە پێ بدرێ.

OPPIMISSUUNNITELMA/گەڵاڵەی فێربوون
گەڵاڵەی فێربوون، گەڵاڵەیەکی تویست لەودا و ئەو یارمەتییانەی، کە قوتابی پێویستیی پێیان هەیە.

OPPIMISTAVOITTEET/ ئامانجەکانی فێربوون
دەگەڵ خوێندنی سەرەتایی بە گشتی و یان بەتایبەتی لەسەر بابەتێکی دەرسی بن.

OPPIMÄÄRÄ/بڕی خوێندن
هەموو بابەتێکی دەرسی، بڕی دیاریکراوی خوێندنی خۆی هەیە. بڕی خوێندن لە خوێندنی سەرەی خوێندن بۆ هەموو بابەتێکی دەرسی و یان کۆی بابەتە دەرسییەکان بە پێی ئامانج و ناوەرۆکیان دیاری کراون.

OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN/ بە تاکەکەسیکردنی بڕی خوێندن
قوتابی نەتوانێ بە ئامانجەکانی بڕی دەرسیی گشتی بگات، دەکرێ، کە بڕی دەرسیی یەک و یان چەند بابەتێکی دەرسی بۆ ئەو تاکەکەسی بکردرێ. مەبەست لە تاکەکەسیکردنی بابەتێکی دەرسی ئەوەیە، کە ئاستی ئامانجەکانی قوتابی بە پێی مەرجەکانی ئەو دابین بکردرێ.

OPPIVELVOLLISUUS/ بەرپرسایەتیی خوێندن واتە خوێندنی ئیجباری
خوێندنی ئیجباری ئەوکاتەوە دەست پێدەکا، کە منداڵ تەمەنی ببێتە ٧ ساڵ. خوێندنی ئیجباری کاتێک تەواو دەبێ، کە بڕی خوێندنی قۆناخی خوێندنی سەرەتایی تەواو کرێ و یان ١٠ سوێندنی ئیجبارییدایە، دەبێ چاوەدێریی ئەوە بکا، کە منداڵەکەی خوێندنی ئیجباری تەواو بکا.

PERUSOPETUS/ فێرکاریی سەرەتایی
قوتابی، لە خوێندنگەی میللی، قوتابخانەی دواناوەندیی گەورەساڵان و یان لە دامەزراوەی پەروەردەییی تر، کە ئیزنی ڕێکخستنی فێرکاریی سەرەتاییان هەیە، بوتریتەوە.

PIDENNETTY OPPIVELVOLLISUUS/ خوێندنی ئیجباریی درێژمێدراو
ئەگەر قوتابی بەهۆی کەمئەندامبوون و یان نەخۆشی لە ماوەی ٩ ساڵی دیاریکراودا نەتوانێ بە ئامانجەکانی فێرکاریی خوێندنی خایەنێ.

PIENRYHMÄOPETUS/ فێرکاری لە گرووپی بچووک
فێرکاری دەتوانرێ بەپێی نیاز و پێداویستییەکانی قوتابی لە گرووپی بچووکدا ڕێک بخسترێ.

REISSUVIHKO/WILMA/ دەفتەری یادداشتەکان/ ویلما

دەفتەری یادداشتەکان، نێوان ماڵ و قوتابخانەیە.

TET/ تێت، واتە ئاشنابوون دەگەڵ ژیانی کاری
هەروەها بۆ زیاتر کردنی بایخدانان بۆ کار ڕێک دەخسترێن.

TODISTUKSET/ بەڵگەکانی خوێندن و کارنامەکان
ئەو بەڵگەنامانەی لە خوێندنی سەرەتاییدا بەکار دەهێندرێن کارنامەی خوێندنی ساڵە، کارنامەی ناوەندی، کارنامەی جیابوونەوە و کارنامەی تەواوکردنی خوێندنن. قوتابی دەبێ پاش تەواوکردنی ساڵی خوێندن کارنامەی پێ بدرێ. لە ناو ساڵی خوێندندا دەتوانرێ کارنامەی نێوان ساڵی خوێندن بدرێ بە قوتابی. کارنامەی جیابوونەوە دەدەن بە قوتابییەک، کە قوتابخانەکەی بگۆڕێ، دەست لە سەرەتایی دەدرێ بەقوتابییەک، کە توانیبێتێ خوێندنی سەرەتایی بە شێوەیەکی قەبووڵکراو تەواو کردبێ.

TUKIOPETUS/ فێرکاریی یارمەتیدەر، واتە یارمەتیی دەرسی
فێرکاریی یارمەتیدەر شێوە فێرکارییەکە، کە دەدرێ بە قوتابییانێک، کە بۆ ماوەیەکی کاتی لە خوێندنەکی تر پێویستییان بە یارمەتییەکی کورتخایەن دە خوێندنی خۆیاندا هەیە. فێرکاریی یارمەتیدەر دەبێ دەست بەجێ پاش ئەوە کە
گیروگرفتەکانی پێوەندیدار بە خوێندن وەبەرچاو بکەون، دەست پێ بکردرێ.

TURVALLISUUS/ ئەمنیەت
لە قوتابخانەکاندا دەبێ بەرنامەی داڕێژراو و ڕێنوێنی بۆ ئەمنیەتی قوتابخانە، بارودۆخەکانی فریاکەوتن و نائاسایی و هەروەها پارێزگاریی ئیش هەبن. قوتابخانە دەبێ لەوە ئەرخەیان بێ، کە بەرنامە وگەڵاڵەکان و ڕێنوێنییەکان ئاگادار بن.

VANHEMPAINYHDISTYS/ یەکێتیی دایکان و باوکان
دایکان و باوکان دەتوانن یەکێتیی دایکان و باوکان لە قوتابخانە دامەزرێنن. لە چالاکییەکانی یەکێتیی دایکان و باوکاندا، سەرپەرشتی قوتابی، قوتابییان و کارگێرانی قوتابخانە دەتوانن دەگەڵ یەکتری هاوکاری بکەن.

)VALMISTAVA OPETUS)VALMO/ خوێندنی ئامادەیی واتە واڵمۆ
ئامانجی ئەو فێرکارییە باشترکردنی ئامادەیی بۆ بەشداریکردنی منداڵە لە خوێندنی سەرەتاییدا.

WILMA/ ویڵما
قوتابی و هەروەها چالاکیی ناوپۆلی قوتابی بکەن.

VÄLITUNTI/ پشووی نێوان دەرسەکان
پشووی نێوان دەرسەکان کاتێکی حەسانەوەی نێوان دەرسەکانە لە قوتابخانەدا.

YHTEISHAKU/ داواکاریی گشتی بۆ خوێندنی دوای ئاستی ناوەندی
داواکاریی گشتی بۆ خوێندنی دوای ئاستی ناوەندی شێوازی داواکارییەکی گشتیی سەراسەری و بۆ دوای تەواوبوونی خوێندنی سەرەتایی دەکردرێ.

YTE/ پلەکانی یارمەتیی قوتابی
واتە یارمەتیی تین پێدراو و Tehostettu tuki)T( )E(Erityinen tuki ،واتە یارمەتیی گشتی Yleinen tuki( )Y
واتە یارمەتیی تایبەت.